

sjónarmið

Jan Müller, blaðmaður á Sosialinum skrivar:

Hava vit eina fría pressu!

Skrivingin hjá Óla Breckmann — Fiskasølumál — Blaðmannayrkið

Harra Óli Breckmann, blaðstjóri á Dagblaðnum! Hesaferð var mær ovboðið. Leingi havi eg ætlað mær at svara tinni heldur óhøvisku blaðskrivning í Dagblaðnum — men eg havi drálað — kanska tí eg vónaði, at aðrir betur skrivandi pennar enn eg fóru at svara tinni skrivning. Tianverri hava alt ov fáir gjørt tað higartil.

Skrivingin hjá Óla Breckmann er eitt nýtt kapitull í føroyskari blaðskrivning. Undirritaði hugsar her ikki um tær mongu oddagreinirnar ella tær politisku viðmerkingarnar frá Óla Breckmansa hond — men eg hugsar um tað árin og vald, sum politisku hugsjónirnar hjá Óla Breckmann hava á vanligu journalistisku blaðskrivningina í Dagblaðnum.

Tað er ein óreingilig sannroynd, at blaðgreinir sum eitt nú vanlig tíðindi verða viðgjørð ósakliga og subjektivt. Allastaðni merkir tú Óla Breckmannsa ósandi, niðursetandi og útspillandi tankar.

Min skylda

Undirritaði vil ikki lata sær hetta lynda. Sum blaðmaður kenni eg tað sum mína skyldu at visa á og havast á tí manninkandi umdømi, sum Óli Breckmann hevur givið journalistiska handverkinum og yrkinum.

Eg fari tí í teiginum »Sjónarmið« í dag og leyggardagin at viðgera blaðskrivningina hjá Óla Breckmann. Síðani fari eg at geva øðrum høvi til at føra kjakið viðari — eitt kjak, sum eg meti, vit mugu fáa ongantíð ov skjótt, áðrenn blaðskrivningin hjá Óla Breckmann heilt og fult hevur dálkað blaðmannayrkið við síni manipulering av øllum

tilfarinum í Dagblaðnum.

Tað er greinin í Dagblaðnum tann 30. januar við yvirskriftini »Sosialurin mátti sent Smyril til Cuxhaven at selja«, sum fekk bikarið at renna yvir. Tað er einki navn undir greinin, so ein skuldi trúð, at tað var ein vanlig blaðgrein (redaktionel). Men so er ikki. Greinin er álop á eina grein í Sosialinum herfyri um m.a. Fiskasøluna.

Eg taki tað sum givið, at tað er Óli Breckmann, sum hevur skrivað greinina, tí tað er jú hann, sum stendur við ábyrgðini av blaðnum.

Óli Breckmann og Dagblaðið eru firtin um, at føroyskur fiskiskipari í samrøðu við Sosialin finst at Føroya Fiskasølu. Sosialurin roynir at spilla Fiskasøluna út, skrivar Dagblaðið.

Grein í Sosialinum

Umrødda grein stóð í Sosialinum tann 28. januar og snúði seg um søluna hjá Suðringi í Vestur-Týsklandi.

Í samrøðu við Sosialin segði Mortan Johanneesen, skipari, at teir fingubóð frá flakavirkinum á Tvøroyri, at tað kundi ikki taka ímóti fiskinum, tí Fiskasølan fekk ikki selt lastina. Talan var um smærri kongafisk og svartkalva. Suðringur landaði tiskil í Týsklandi og fekk topppris, upplýsti Mortan Johanneesen. Hann segði eisini, at okkurt var heilt galið við okkara sølufelag, tá Fiskasølan ikki kann selja eina tilkka last.

Heri Mortensen, stjóri á Flakavirkinum á Tvøroyri, váttaði hesi tíðindi. Hann segði eisini, at tað sjálvsagt kann vera trupult hjá Fiskasøluni at sleppa av við tilkka last nær tað skal vera, men tað var beinleiðis ósatt at siga, at ein tilkka last ikki kundi seljast.

Dagblaðið svarar

Og so svarar Dagblaðið við at missteinkiliggere blaðmenninar á Sosialinum og hvølvir eina lortaspann yvir teir. Citat byrjar: »Fyri at venda eygunum á fólk burtur frá gøluni um Smyril brúkti

Socialurin forsiðuna mikudagin til at spilla Fiskasøluna út. Ein einstøk landing hjá Suðringi í Cuxhaven var blást upp til ársins bragd. Hesi neyðars 100 tonsini av feskfiski, sum ikki sluppu at skapa arbeiði á landi í Føroyum, vóru hildin upp í móti øllum teimum 80.000 tonsunum, sum Fiskasølan selur árliga til topppris. Citat endar. (Undirstrikingarnar eru mínar egnu).

Eg skal viðganga, at 100 tons muna lítlið ímóti 80.000 tonsnum og sumuleiðis, at Suðringur hevur verið heppin, at einki annað skip landaði tá.

Kortini haldi eg, at ein og hvør skal hava loyvi at úttala seg í blaðnum — eisini tá talan er um at finnast at Fiskasøluni. Tað er tí eingin grund til, at Dagblaðið skal leggja Sosialin undir at »spilla« Fiskasøluna út — og síðani sjálvt prisa Fiskasøluni til skyggja.

Neyvan trúgvi eg, at stjórni á Fiskasøluni ella starvsfólkini har, kenna seg væl við av at verða røst av Óla Breckmann.

Friðhalga Fiskasøluna

Jú, ÓB, her avdúkar tú teg sjálfan. Vit siggja hvussu inkonsekvent tú ert í tinni skrivning:

Tú brúkar Dagblaðið til at visa á órættvísi og brek í samfelagnum. Tú skrivar og leggur eftir tí almenna — teimum, sum verða lønt av tí almenna, síðani fakfeløgnum, ungdominum, kvinnunum, pensionistunum osfr.

Samstundis friðhalgar tú Fiskasøluna, sum tú sigur, at okkum ikki nýtist at havast at, tí hon jú selur allan sín fisk til best hugsandi pris.

Tá vil eg spyrja teg Óli Breckmann: er ikki júst Føroya Fiskasøla og tað arbeiði, hon stendur fyri, spurningar, sum vit vanligu samfelagsborgarar, eiga at visa okkara størsta áhuga!

Tað er jú henda fyrítøkan, sum stendur fyri meginpartinum av okkara fiskautflutningi. Nærum øll samfelags-hjólina mala í mun til, hvat henda fyrítøkan fær burtur úr sínum arbeiði, hvussu hon arbeiðir, og hvønn pris hon er før fyri at skaffa. Vit vita, at ein heilt lítill prisvøkstur ber við sær hundratal milliónir í meirinntøku til samfelagið.

Vanlig menniskju á Fiskasøluni

Og tá vit so vita, at tað eru vanlig menniskju, sum arbeiða á Fiskasøluni, tá vit vita, at menniskju eru ikki fullkomin, at tey kunnu »feila«, og at teimum mangan nýtist leiðbeining og hjálp til at fremja sínar ætlanir og arbeiði, — hava vit tá sum borgarar í einum demokratiskum samfelag loyvi til at gloyma ella til allar tíðir rokna við og trúgva uppá, at Føroya Fiskasøla altíð ger sitt arbeiði 100%!

Eg meini avgjørt ikki. Trúgvi eisini, at Fiskasølan ynskir umrøðu og kritikk, tá sunnur og vælmeindandi kritikkur bert kann rætta inngrónar og gloymdar skeivleikar. Høvd Fiskasølan reint mjøl í posanum, tá skuldi eingin grund verði til at fjalt nakað.

Ella fari eg skeivur! Man hetta demokratið, sum Óli Breckmann

prisar so høgt, man tað veruliga ikki rokka longur enn út um dynnar hjá Óla Breckmann og Dagblaðnum!

Fiskasølan hevur ikki monopol — tað hava vit so oftani hoyrt — og tað er eisini rætt. Eingin lóg gevur bert Fiskasøluni loyvi at selja fisk. Men hvussu friar ræsir hevur so privata initiativ í veruleikanum í miðleingjussamfelagnum hjá Óla Breckmann! Er tað ikki so, at júst tær størstu og sterkastu kapitalkreftirnar í føroyska samfelagnum — ein teirra er Føroya Fiskasøla — knúska og spenna bein fyri einum og hvernig litlum kapitalisti, sum vil royna seg í »privata initiativsamfelagnum«. Hvar er tá munurin millum óbeinleiðis og beinleiðis monopol!

Beinasamur fiskasølustjóri

Eg havi her reist nakrar spurningar, sum eg meti, at ein blaðmaður eigur at gera. Eg havi ongantíð havt ætlanir at spilla Fiskasøluna út. Tað hevur altíð verið mín sannferdig, at skuldi vit hava nakað gagn av at liva í einum demokratiskum landi, so eiga vit at brúka teir møguleikar, sum okkum eru givnar. Eitt og hvørt blað eigur at lýsa øll samfelagsviðurskipti nágreiniliga, reiðiliga og frá flest møguligum síðum.

Hvat viðvíkur Fiskasøluni og fiskasølopólitikkini hevur tað altíð havt mín stóra áhuga. Og Føroya Fiskasøla hevur eisini fingið nógv blaðrúmd í Sosialinum. Vit hava roynt at viðgera fiskasølumál á ein objektivan og sakligan hátt. Tað kann so ikki sigast um Dagblaðið og Óla Breckmann. Undirritaði hevur mangan, mangan ferðir verið úti á Fiska-

søluni ella ringt fyri at spyrja, hvat tey har úti nú arbeiða við, og hvat tey fara at arbeiða við — hvussu marknaðurin er, og hvussu prísirnir eru. Tað skal fiskasølustjórinn eiga, at altíð hevur hann verið beinasamur at svara spurningum í hesum sambandi — og tað skal hann hava tøkkt fyri.

Skal so tosast um vánaliga ella góða reklam — útspilling ella ikki útspilling — so kann tann, sum hevur áhuga fyri tí, fara á bókasavnið og kaga í Dagblaðini og Sosialin tvey tey seinastu árin. Har sæst sjón fyri søgn.

Upplýsing

Annars meti eg tað ikki sum blaðsins uppgávu í blaðgreinum at vera ring ella góð reklama fyri t.d. Fiskasøluna. Tvørturímóti er tað skylda okkara, sum arbeiða á blaðnum at upplýsa um øll viðurskipti.

Tað tykkast Dagblaðið og Óli Breckmann so ikki at vera samd við mær í. Og hvat viðvíkur Fiskasøluni, so selur hon jú allan sín fisk fyri topppris, so tað er skilligt, at har er ikki neyðugt við uppsekjandi journalistiskum arbeiði, sambært Óla Breckmann.

Nú er tað so, at Óli Breckmann á pappirnum er ikki blaðmaður á Dagblaðnum men bert blaðstjóri. Tianverri mugu vit ástanda, at Óla Breckmannsa politisku hugsjónir ganga aftur og aftur í mongum av blaðgreinum í Dagblaðnum. Eg havi mangan hugsað um, hvussu tað ber til, at blaðmenninar á Dagblaðnum lata sær hetta lynda. Hava tit als onga virðing fyri tykkara handverki og arbeiði og fyri tykkum sjálvum!

Aftur til Fiskasøluna, tí vit skulu hava eitt